walimise asunikkude hooleks jätab, kui aga walitawal ametitunnistus on.

Protestantismus on selle poolest tähtis, et ta oma põhjusmõttes hariduse poolt on ja usutunde hariduse teenistusesse on osanud seada. Leer ja pruutleer nõuawad kirjaoskamist, ning mõnigi wanem, kes hariduse otsekohest tähtsust ei oska hinnata, õpetab oma lapsed usutunde sunnil lugema ja kirjutama. Luteri usk on asundustes aidanud asunikkude rahwust alal hoida.

Siin peab asunduste keskbüroo ja kodumaa asundustele appi tulema.

Asunduste keskbüroo saab siin ainult kodumaalaste kaudu wiljarikkalt töötada. Tema, kui asunikkude esitaja, peaks omale kodumaale, igasse maakonda wähemalt, asjatundja ja ustawa isiku muretsema, kes temale kooliõpetajate kohta, kes nende maakonnas asuwad ja tühjaks jäänud asunduste koolidesse minna soowiwad, tarwilisi teateid wõib saata.

Asi kujuneks siis järgmiselt:

Asundused, kellel kooliõpetajat tarwis on, saadaksid teenistusenõudmised ja palgatingimised asunduste keskbüroo kätte. See kuulutaks ajalehes need nõudmised ja tingimised ning teenistusekoha ning lisaks sinna juure, et pakkumised palwekirjaga kohalikule inspektorile ametitunnistuse ärakirjaga ning maakonna asemiku soowitusega keskbüroo kätte saadetagu. See walib kõige kohasema kooliõpetaja wälja ja saadab selle paberid kas otseteed ehk asunikkude kaudu kinnitusele. Kulud kannaksid olukorra järele kas asunikud ise ehk keskbüroo kassa. Nõnda toimetades oleks wõimalik mitugi wiga tegemata jätta, wähemalt suuremad wead jääksid tegemata.

Kui üleüldse kodu ja kool käsikäes peawad käima, siis asundustes weel kolme wõrra enam. Kus korda on läinud aateliselt mõtlejat ja töötajat kooliõpetajat leida, kellel ei puudu tööjõudu, head tahtmist ja armastust asunikkude wastu, seal tulgu ka asunikud niisugusele kooliõpetajale wastu ja ärgu teda eneste juurest ära lasku.

2. Igas suuremas asunduses ehk 2—3 wäiksema ligistikku olewa jaoks asutatagu ra'hwa-

Eesti asundused ja asupaigad Wenemaal, 1918, lk. 85